

Llengua, poder, país 1

JOAN FRANCESC MIRA

Potser hauria de fer, per començar, una petita glossa o comentari feliç sobre el resultat de les eleccions del dia 24 al País Valencià, però me'n privaré, en primer lloc perquè no ha passat ni un dia sencer (escric açò el dilluns 25), i en segon lloc perquè el lector, que segurament coneix o endevina les meues afinitats i simpaties, pot perfectament imaginar quina seria la glossa. Comentaré, doncs, només un punt o matèria que, al llarg de la campanya electoral, m'havia cridat l'atenció justament per la seua absència: la matèria de la llengua. Potser jo no he estat prou atent als discursos, mítings, propaganda o propostes, però la sensació que n'he tret és aquesta, a pesar que en els programes d'alguns partits (Compromís i el PSOE, per exemple) en parlaven, amb propostes assenyades i clares. Però la llengua, en tot cas, no semblava un problema prou seriós per fer-ne bandera, reclamació o exigència. I jo comprendc, certament, que al costat de l'economia, el benestar de tanta gent maltractada, els abusos i la prodradura, l'educació, la sanitat, i alguns desastres grossos o petits, el tema de la llengua podia parèixer no ja secundari sinó insignificant. Tenint en compte, malgrat tot, una observació molt important: que almenys una força política (la que ha tingut un èxit esclatant, la que m'ha donat l'alegria més grossa), si no en parlava expressament sí que l'emprava metòdicament, fet que marca una gran diferència. Potser no calia reivindicar o proclamar conviccions, potser era prou usar-la en discursos, debats i papers. A mi, però, això em sem-

blava molt, però no prou. Fins que la nit de la festa del triomf hi hagué dos paràgrafs memorables, que citaré sense garantia d'exactitud perfecta, tal com els he trobat a la premsa. Al centre de la València popular i clàssica, a la plaça del Pilar, dalt del cadafal festiu de Compromís, Mònica Oltra va dir: "Volem veure un País que no li faça abaixar la cara a ningú, volem fer de la cultura un motor econòmic, un nou govern que estiga orgullós de la seua llengua." *Voilà*, senyores i senyors: això només ja és el canvi que hem esperat tants anys, això ja és un gran canvi. Un Govern valencià que estiga orgullós de la seua llengua, ni més ni menys. És a dir, exactament el contrari de tots els Governos anteriors d'aquesta lenta i fluixa autonomia nostra, inclòs el del trist president Joan Lerma (el qual, en un dels seus discursos anuals als *ciudadans*, va inventar la paraula *ciudadans*, que no sé si és molt millor que *caloret*, i alguns prohoms del

seu entorn la repetien molt seriósament). Perquè la falta d'orgull, d'aquell orgull saludable de la llengua pròpia que tenen els francesos, els italians, portuguesos, castellans, alemanys o suecs, ha sigut i és encara una de les misèries més destructives i penoses que hem patit (i cultivat) els valencians. Lloat siga Déu, doncs, per aquest petit o gran miracle.

I afegeix el diari, no en la llengua del futur Govern sinó en la de l'actual i dels passats: "*Es una noche histórica para el País Valencià. Se va a producir el cambio. Es un Compromís por la lengua, por el territorio, por la democracia*", señaló Enric Morera, que levanto a las masas de su partido al grito de País Valencià". Vist i considerat tot això, i esperant que el fruit de tants anys de resistència, de perseverança i de fe siga ben abundant els anys propers, ben nutritiu i durador, continuaré amb algunes consideracions menys emotives sobre aquesta matèria de llengua, poder i país. Per començar, cal recordar que al País Valencià, en el temps present (no parlo d'un passat pròxim o remot) no hi ha *una* sola comunitat de llengua, sinó *dos*. I el problema no és la coexistència de dos llengües en el mateix territori que no hauria de ser conflictiva: el problema verdaderament greu és que aquesta coexistència no és pacífica. I no ho és perquè de les dos llengües, *una*, que disposa de tots els atributs, connotacions i poder de llengua nacional (nacional d'Espanya), continua imposant-se i desplaçant l'altra en el món de la vida econòmica, en la premsa, en el cinema, en la televisió, la literatura de consum, els espectacles i el folklore comercial, en el sistema educatiu, i en la vida institucional i política. De tal manera que, no solament en el conjunt de l'estat sinó dins del mateix País Valencià, la situació de supremacia es perpetua i es reforça. Continuarà.

«"VOLEM VEURE UN PAÍS QUE NO LI FAÇA ABAIXAR LA CARA A NINGÚ, VOLEM FER DE LA CULTURA UN MOTOR ECONÒMIC, UN NOU GOVERN QUE ESTIGA ORGULLÓS DE LA SEUA LLENGUA." VOILÀ, SENYORES I SENYORS: AIXÒ NOMÉS JA ÉS EL CANVI QUE HEM ESPERAT TANTS ANYS»